

MEGJELENIK
MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési árak:

Egész évre . . . 8 korona
Félévre 4 „
Negyedévre . . 2 „
Egyes szám ára 16 fill.

ABONYI

U J S A G

TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

MEGJELENIK
MINDEN VASÁRNAP.

Felölös szerkesztő és kiadó:
TEMESKÖZY GERZSON

Nyiltterek, hirdetési díjak és előfizetések a szerkesztőséghez küldendők.

Aratás után.

Kint a földeken javában bugnak a gépek, csépelik a gabonát. Magyarország második háborus aratását befejezte, — a második háborus év gazdasági harcát győzelemmel megvívta. Nem maradt föld bevettelen — nem maradt termés learattatlan.

Pedig mennyi jó munkást, mennyi derék magyart vitt el közülünk a háború, ki ma kasza kapa helyett kardot forgat és szuronnal úzi vissza az ellenséget; mégis el lett végezve minden munka, belermett annyi, amennyi ilyen időjárás mellett más évben is termett.

Nem látjuk ebben a mult sok hibáját, bűnét? Mi, ahelyett, hogy az égetően szükséges ipart növeltük volna, csatornáztunk volna és felsorolhatnánk még ezernyi mást, pazarul, pocskólva bántunk az embererővel, nagy munka és emberpazarlással dolgoztuk meg földjeinket. Ha nézzük a nyugati népek, németek, hollandok gazdálkodását ha összehasonlítjuk, hogy mennyi földet munkál meg náluk és viszont nálunk egy ember, arra jövünk rá, hogy odakint másfélszer annyi földet munkál meg egy ember és pedig úgy, hogy az többet is terem, — mint nálunk. Egy ember munkájára kétszer annyi termés jut, pedig földjeink jók — könnyű munkálatuak.

Első pillanatra szinte megdöbbenünk, — hogyan? hát ilyen lustán dolgoztunk? Nem. He átmegyünk Amerikába, mindenütt — főleg a nehéz gyár-
iparban csak dicsérettel, elismeréssel beszélnek a magyarról, jó munkás, szorgalmas, szívesen alkalmazják, már pedig Amerikában nagyon is megkívánják a munkát és nem hizelgők az emberek, de igazuk van. Nem vagyunk mi lusták, csak a munkabeosztásunk, a termelési rendszerünk volt rossz, maradi, régi.

Már pedig, ha Magyarországot meg akarjuk tartani magyarnak és nemzeti függetlenségünket a jövőben is megőrizni, alkalmazkodnunk kell a többi,

körülöttünk élő nemzetek haladásához, nekünk is rá kell térnünk jobb és kevesebb munkaerőt kívánó termelésre, gazdálkodásra.

A háborúból úgyis sok derék magyar, szorgalmas munkás soh'sem jön többé vissza, sokan lesznek a bánák rokkantak, kevesebben leszünk, viszont kötelezettségeink sokkal nagyobbak lesznek, a helyzet tehát az lesz, hogy kevesebb munkással több eredményt kell elérnünk.

Nagy feladatok elé állított a háború, de a béke nehézségei még nagyobbak lesznek, a béke munkája még súlyosabb lesz. Át kell térnünk és át is fogunk térni — mert a viszonyok kényszerítene arra — egy helyesebb, jobb munkabeosztásra, termelési rendszerre és le fogjuk győzni a béke nehézségeit, mint ahogy most a háború nehézségeit is leküzdöttük.

Dr. Rózsa Elemér.

Szombati levelek.

Szinte unalmas már — bármilyen vonatkozásban is folyton a háborút emlegetni s miadeért a háborút okolni.

Az, hogy sok piszkos műveleteket a háború idézet föl, bizonyos, de hogy minden megvételre méltó, utálatos dolgot a háború szült volna, nem áll.

A háború által felidézett érzelmek egy általán távol állanak a büntetésre, az aljas cselekedetekre való hajlandóságoktól. Ha én, ha más a harciéren küzdő szeretteimre, ember társaimra s azok szenvedéseire és pusztulásaira gondolok, ha belevágja éles körmet a fájdalom lelkembe, ugyan kihez kell, hogy közelebb álljak: Istenhez vagy az ördöghöz? Ha az apám, a fiam, a testvérem életéért rettegek, hogy gazságot cselekedjem; hogy akik között éltem s le kell, még élnem a mi hátra van, azok véleményét felrugva törekedjem könnyű vagyonszerzésre; hogy mások tisztességszándékain és érdekein keresztül gázolva érzem el azt, amirre más körülméretek között nem lettem volna képes.

Nem a háború szült a gazembereket s az aljas ösztönöket, megvoltak azok az előtt is, csak hogy nem kaphattak erőre, orosz nyelven szólva nem tenyészhettek ki.

Nem engedte kifejlődni az a hatalmas erő, egészségesebb s tisztább felfogás, itélő és cselekvő képesség, mely a háború kitöré-

sekor a fronton ment s máig is egyre vándorol oda.

Ez a hatalmas energia, karöltve a saját teljes szabadságával féken tudta tartani a rossz hajlamokat a mindennel megalkuvó kapességet, uzsorát, az önzést és hazudozást.

Az eféle káros emberi gyarlóságok irtására egyedül alkalmas eszköz, műtökést, — a tollat — a szárféle tilalom akadályozza most hivatásában és sokkal többen vagyunk most itthon, akik felordítunk, mint akik tapsolnak egy-egy sikeres metzésen.

Tehát nem metzünk s most csak egy vadhajlást nyessünk le közéletünk csenevész törzseiről, hanem egyszerűen belerugunk abba a szemét domba, melynek gyűjtését a háborúra szeretnénk kenni, holott magunk gyűjtögetjük magunk körül azzal a kuncogó spekulációval, hogy akik a frontról hazajönnek féllábbal jönnek, azzal pedig rugni nem lehet, vagy félkézzel, amit könnyű lesz lefogni . . .

Ilyen diszhajtás az a szép szokás is, hogy egyesek vagyonosok, tekintélyeseknek látszó meg lett emberek, asszonyok össze szövetkeznek a mások cselédeivel s az ezek körül kalmárkodó emberekkel s kitanigatják őket, hogy miként viselkedjenek, hogy bosszancsák gazdáikat, hogy helyeiket elhagyhassák s minden felmondás és szabály ellenére úgy cseroberetjék a gazdáikat mintha azok volnának a cselédék.

Nem gondolják meg az ostobák, hogy az ily uton elcsalt cseléd neki nem lesz többé cseléde, hanem cinkos társa.

Jól jegyezzük meg ezt a szót.

A hajlást félre hajlítva, egy undorítóbb látványt áru szemünk elé. Látunk embereket, magukat ural némbereknek tartó egyéneket, — akiknek tudniok kellene, hogy a haza le fegyverzett, ártalmatlanná tett ellenségeivel milyen emberi, de művelt embert jellegző méltósággal kell bánni, vagy érintkezni, — mások orosz munkásaival össze frakálnak, le itatják, lepéazelik, felbujtogatják őket munkaadók ellen, hogy azokat a hajóságok és a társadalom előtt meghurcolják s úgy preparálva magukhoz édesgessék éves alkalmazásukból, akkor mikor nekik sokszor csak ideig-óráig van rájuk szükségük. Innét származik aztán az a fegyelmelenség, rakoncátlanág, melyet foglyaink mostanában tanúsítanak. Ezek sem gondolják meg, hogy az ily módon hozzájuk kerülő munkások nem munkásaik többé, hanem cinkos társaik. Már pedig ellenségeinkkel cimboráskodni, akár a fronton, akár a linterlandban, már nem csak bűn, de olyan hiba, mit a hazafias érzés se el nem nézhet, se meg nem bocsáthat.

Tégé.

H I R E K.

— **Hősi halált halt katonáink árvái** jávára Hay Dezső 20. koronát jutott Vincze György úján Lévy Mihály orsz. gyűl. képviselőnk kezéhez. Hay Mór 39 kor. 84 fillért pedig a vak katonák részére.

— **A liszt és kenyér** kicsinyben való eladási árát az alispán a vármegye egész területére a következőképp állapította meg. Buzából örölt finom tészta liszt és dara 106 fillér, főzliszt 70 fillér, kenyérliszt 50 fill. rozsliszt 54 fillér kilogrammonként. A búza-kenyérlisztből készült kenyér kilogrammonként 50 fill. a rozsenyér 54 fillér. a buza és rozs egyenlő keverékből készült kenyér 52 fillér. Látszólag drágább a rozs kenyér, mint a tiszta buza kenyér; de ez csak látszólagos, mert tudnunk kell, hogy a tiszta buzából először is 15 százalék nullás lisztet, aztán 25 százalék főzlisztet vesznek ki s az ezután maradó liszt képezi a kenyérlisztet. Így tehát a buzakenyér kevésbé tápláló, mint a rozslisztből készült kenyér, mert a rozsból semmit sem vesznek ki az őrlésnél, csak a korpát.

— **Rendelet a lakosság liszttel való ellátásáról.** A hivatalos Lap július 1-én megjelent számában a lakosság gabonával és lisztel való ellátását szabályozó miniszteri rendelet kimondja, hogy mindenki, akár termelő, akár nem termelő, saját házi szükségletére buzát, rozst, kétszerest, kölest és árpat, gazdasági szükségletére pedig búzát készáruvétel útján minden közvetítő kizárásával lakása helyének községi előjárósága által kiállított vásárlási igazolvány alapján a termelőtől közvetlenül vásárolhat. A vásárlás csak annak a községnek területén történhetik, a melynek előjárósága a vásárlási igazolványt kiállította. A fél a vásárlási igazolvány kiállítását 1916. aug. 16-ik napjától 1917. augusztus 15-ig napjáig terjedő időre számított szükséglet egész mennyiségének egy tételben, akár meghatározott, de 100 kilogrammnál nem kisebb részletekben való megvásárlására kérheti. A kiállított igazolványt kap, az a kiállított mennyiségre nézve elveszt a hatósági ellátásban való részesítés jogát.

— **Nem lesz gyufaskatulya?** Amint értesülünk, a gyújtógyárak a gyujtót ezentul nem skatulyákban, hanem éppen úgy mint fogpiszkolókat szokás, apró kötegekben fogják forgalomba bocsátani. Egy-egy két filléres kötegekben 25—30 szál gyujtó lesz. A gyujtógyárak ezt az újítást a többi között azzal okolják meg, hogy a gyujtóbakuiak rengeteg sok faanyagot ésmésztek föl.

— **(A távirat drágulása.)** A kereskedelmi miniszter most kiadott rendeletében a távirási díjakat, ez évi augusztus 15-ől kezdődő hatályal a következőképpen állapítja meg: A belföldi forgalomban, továbbá Ausztriával és Bosznia-Hercegovinával való forgalomban egy szó díja nyolc fillér, de a legkisebb díj táviratunkit egy korona. Ugyanez a díj érvényes ezentul a helyi és szomszédos forgalomban, továbbá a magyar-osztrák csapatok által megszállott orosz, szerb és montenegrói területekre is. A m. kir. honvédkerületi cs. és kir. katoan (hadtest) parancsnokság által engedélyezett fentmentése-

ket a járási főszolgabírák meg nem hozszabaltják. Ezek a fentmentések a szabályszerű eljárás mellett a főispán véleménye alapján csak a hadügy, illetőleg a honvédelmi miniszterium által hosszkabbithatók meg.

— **Sajtolt korpa.** Egy új módszer szerint a korpát különböző nagyságu kockákba fogják sajtolni, ami által annak szállítása is könnyebb, s elraktározása is bészerfib lesz. Az így préselt korpa-kockák egyszersmind konzerválhatóak és az összeállítás alkalmával, tehát tovább ellentállnak a megromlásnak, a gyártása — mint mondják könnyű módon történik, s nem von maga után nagyobb költséget.

— **Gyors kenyérsütés.** Berlinben egy új módszert találtak fel, amely szerint már husz perc alatt a tésztát el lehet készíteni, hogy a sütésre alkalmas legyen. Természetes, hogy ez rendkívüli idő spórolást s gyors munkát jelent.

— **A vámmalmok őrlődija.** Egy miniszteri rendelet meghatározza, hogy az őrlésért, darálásért, járó vámot az őrlésre hozott gabonaművekből csak természetben, nem pedig lisztállapotban vehetik át a vámmalmok. Ujabbban azonban figyelmeztetik a vámmalmokat, hogy a beszedett vámot, még a Haditermény bizománysainak sem szabad eladni, hanem azt földolgozatlanul a vidéki kirendeltségek közpéponi osztályának rendelkezésére kell tartani.

— **Mekkora a vám?** A vármegye törvényhatósági bizottságának küzgyűlése megállapította, hogy a megye területén működő bármely malom az őrlésért az őrlés alá kerülő gabonának kilenc százalékát (110 kilóból 9-ei) igényelheti és vehet ki vámnak. Ebben az őrlési járandóságban benne van a malom mindenfajta munkáját díjazása.

— **A közigazgatási bíróság döntése.** Halas rendezett tanácsa város képviselőtestületének egy határozata felebbezés folytán a közigazgatási bíróság elé került. Az a határozata t. i. mellyel kimondta, hogy sem a képviselőtestület kilépő tagjai helyére újak választását, sem a tisztujtítás: nem óhajta a háboru utáni felévi megartani. Ezt a határozatot tudomásul vette a vármegye. A közigazgatási bíróság úgy a város, mint a megye határozatát katalyon kívül helyezte s kimondta, hogy úgy a városi küzgyűlés, mint a megye törvénytelenséget követtek el, mert az 1886. évi XXII. törvény cikk rendelkezéseivel szemben sem a képviselők választását, sem a tisztujtítás nincs joguk elhalasztani.

— **A negyedik gyermek.** Cs. Lázár László laposnyaki nagybirtokos érdekes beadványt intézett a megye alispánjához, azt tudatva vele, hogy minden őstermelő magyar anyanyelvű anyának, aki negyedik gyermekét megszüli, husz koronát juttat, abból a célból, hogy a szülés után egyideig kímélhesse magát. Ajánlatához ezer darab levelezőlapot mellékel, abból a célból, hogy azt az alispán a megyei anyakönyvvezetők rendelkezésére bocsássa, akik azután tudassák vele, hogy ki az anyja és hol lakik, aki a negyedik gyermeknek adott életet. Az értesítés vétele után a husz koronát az illetőnek azonnal elküldi. Megjegyzi még a nagybirtokos, hogy halála esetére az említett célra való tekintetből az Emkénél megfélelt alapítvány tesz, úgy rendelkezve, hogy a husz korona jutalom idővel száz koronára emelkedjék.

— **Maximálják a szappan árát.** A szappan ára tuvalevően szihetetlen arányokban közel 300—400 százalékkal emelkedett. Sokáig szabadon garázdálkodhattak a nagy szappan gyártelepek s kényük-kedvük szerint emelheték az árakat. Mióta azonban a zsír és olajneműek árát maximálták és így a legfontosabb nyersanyag áremelkedésére a gyárosok többé nem hivatkozhatnak: a kormány elérkezettnek látta az időt, hogy fellépjen a szappan uszra ellen. Most folyhák a tárgyalások a különböző szappaneműek minőségének és árának megállapítására vonatkozólag s legközelebb meg fog jelenni a kormányrendelet, amely minőségként maximálni fogja a szappan árakat. A maximális árak megállapításánál természetesen a mostani árak leszneknek az irányadók; de a tulhajtott piaci áraknál jeletékenny olcsóbb lesz különösen a közhasználatu, a mosó szappan maximális ára.

— **A megnyert fogadás.** — Az Iszonzó frontról hazaérkezett nagykőrösi katonasélté az itt következő esetet; A legutobbi harcok alkalmával történt, hogy nagyobb transzport fogjót szállitotunk Triesztbe. Volt köztöttük egy mosolygó arcu hadnagy, akiről azt beszélték, hogy embereivel együtt megadta magát. Természetesen mindenki a tisztre volt kíváncsi és nagy csoport vette körül, amidőn elfogatása részleteit mesélte el. A dolog úgy történt, hogy én több társammal egyenkint 1000 lírába fogadtam, hogy embereimmel egy hónap nulya Triesztbe lesznek. Arról nem volt szó, hogy miként. Mint-hogy pedig most itt vagyok, a fogadást megnyertem.

— **Csomag címzése hadifoglyaink részére.** Ha hadifoglyó hozzánk tartozóink számára csomagot küldünk, magára a csomagra is írjuk fel a feladó nevét és lakását, hogy az esetleg kézbesíthetetlen csomagot akkor is vissza lehessen származtatni, juttatni a feladónak, ha a szállítólevél elvesz. A szállítólevél adatai mind meg legyenek pontosan a csomagon, hogy ezt szükség esetén szállítólevél nélkül is lehessen kézbesíteni.

Hirdetmény.

Az Abonyi Első Téglagyár Részvénytársaság feloszlása az 1916 június hó 29-én tartott küzgyűlés által kimondatván és ezen küzgyűlési határozat a kecskeméti kir. Törvényes Cg. 89/2 1916 számú végzésével jóváhagyatván, a kereskedelmi törvény 202. §-a értelmében felhivatnak az „Abonyi Első Téglagyár Részvénytársaság” hitelezői, hogy nélni követeléseiket ezen hirdetmény közzétételétől számított 6 hónap alatt annál inkább érvényesítsék, mert későbbi igények figyelembe vételni nem fognak.

Abony, 1916 augusztus hó 1.

Abonyi Első Téglagyár
Részvénytársaság
felszámolás alatt.

Egy jobb családból

való fiu tanulónak *fizetésel* felvételik *Perényi Ignác* divatáru üzletében.

Bérbeadandó.

Beviz József ökösei tulajdonát képező 1/4 telek szántóföld istállóval, f. hó 27-én d. u. 3 óraker a városháza kistanácstermében hatóságilag tartandó árverésen haszonbérbe adatik. Feltételek a küzgyámi hivatalban megtudhatók.